

Geheel heb ik er mij niet van kunnen losmaken, maar in de „arena“ heb ik mij toch weinig vertoond.

Met blijdschap ga ik nu evenwel weer tot den strijd in.

De Delleman heeft in de voorbij gegane weken in „De Reformatie“ gepubliceerd, wat hij op de reünistie-vergadering in Kampen tegen mij had gezegd.

De Hoofdredacteur, Prof. Schilder, is reeds begonnen daar iets tegen in 't midden te brengen.

Zodoende kan ik, zonder aan mijn schrijven een direct polemisch karakter te geven, rustig voortgaan met de thetische uiteenzetting van mijn gedachten; natuurlijk zal daarin, al is de vorm in hoofdzaak thetisch, de polemiek vanzelf zijn ingesloten.

Mijn laatste artikel eindigde ik met deze woorden: „Met welk een verstrekkend verschijnsel in het leven des geloofs wij hier te doen hebben, daarover een volgenden keer“.

Wat ik met die woorden bedoeld heb, wil ik nu trachten duidelijk te maken.

Van Christelijk Gereformeerde zijde wordt telkens gezegd:

„Dat zij zóó spreekt als ge spreekt, komt hiervandaan, dat zij uitgaat van de besluiten van de Synode van 1905.“

Op die Synode toch is uitgesproken, dat de kinderen der geloovigen, zoolang zij het tegendeel niet bewijzen, moeten worden gehouden voor wedergeborenen.

Welnu, zegt men, uitgaande van die gedachte, moet zij er wel toe komen te zeggen, dat men niet moet opwekken tot zelfonderzoek in den door u gewraakten zin; zij gaat immers uit van de overtuiging, dat al die bondelingen ware geloovigen zijn.“

Nu kan ik er in de eerste plaats op wijzen, dat, wie zóó spreekt, toch zeer stellig onrecht doet aan de Synode van 1905. Deze Synode toch heeft, tegelijk met het bovenstaande, uitgesproken, dat men er in de prediking wel terdege rekening mee heeft te houden, dat het niet alles Israël is, wat uit Israël is en dat derhalve op zelfonderzoek voortdurend moet worden aangedrongen. Nu gaat het op dit oogenblik niet over de waardeering van die uitspraak of over de exegetische daarvan.

Maar duidelijk is, dat het dwaasheid is, te zeggen, dat het door mij verdedigde standpunt vanzelf uit 1905 voortvloeit.

Integendeel. Het door mij verdedigde standpunt is juist in lijnrecht strijd met wat men dan noemt: „de leer van de veronderstelde wedergeboorte“.

Wat toch was de fout van hen, die meenden, dat de doop moest worden toegediend op grond van de veronderstelde wedergeboorte?

Deze, dat men de positie van den mensch met betrekking tot het verbond en de rechten des verbonds, afhankelijk maakte van wat in dien mensch aanwezig was, of in hem verondersteld werd aanwezig te zijn.

Dat was mis. De rechten des verbonds rusten niet in wat de bondeling is, maar in wat God voor dien bondeling wil zijn, in Gods beloften.

Het sacrament is daarom ook een teeken en zegel van het Woord, dat van Gods zijde uitgaat tot hem, die dat sacrament ontvangt.

Wie hiervoor oog heeft, verstaat ook welke betekenis de aanvaarding of verwerping van „de veronderstelde wedergeboorte“, voor de onderhavige quaestie heeft.

Wanneer ik begin met te zeggen: „ik bedien den doop op grond van de veronderstelde wedergeboorte“, dan zal men later vanzelf er toe moeten komen om de zekerheid aangaande het recht hebben op — en zich mogen verheugen in de weldaden des Verbonds, te laten rusten in wat in den mensch gevonden wordt, n.l. teekenen van de wedergeboorte. Gelijk men, toen de mensch klein was, hem het teeken en zegel van de goederen van het genadeverbond heeft gegeven op grond van wat men in hem veronderstelde, zoo zal men straks tegen dezen mensch zeggen, dat hij zich het heil niet mag toeëigenen, tenzij hij in zichzelf de teekenen van wedergeboorte ontdekt.

Maar aan de andere zijde —:

Als ik begonnen ben met den doop toe te dienen op grond van wat God tegen dien doopeling zegt, op grond van Gods belofte, dan zal ik ook dienzelfden mensch later, als hij groot geworden is, en hij zoekt de zekerheid des heils, altijd weer afmanen van het zoeken van die zekerheid in iets, dat in hemzelf gevonden wordt, om hem altijd weer te wijzen op Gods genadige toezegging als de eenige grond zijner hope.

Het is dus precies anders, dan men van Chr. Geref. zijde meent.

Het door mij verdedigde standpunt is de meest absolute verwerping van elke poging om den doop op de veronderstelling van wedergeboorte te laten rusten.

En, dat ik van een zelfonderzoek, als door mij verworpen wordt niet weten wil, komt niet hieruit voort, dat ik alle bondelingen houd voor kinderen Gods, maar alléén hieruit, dat de grond voor toeëigening van de bondsweldaden geheel buiten den mensch, alléén in God ligt.

Uit wat hier gezegd is volgt alzoo, dat, hoezeer men ook die leer der „veronderstelde wedergeboorte“ verwerpt, men metterdaad aan de grondgedachte dezer leer vasthoudt, zoolang men predikt, dat er geen sprake kan zijn van het zich persoonlijk verheugen in het heil des Heeren, tenzij men bij zichzelf verschijnselen vindt, die ons zeggen, dat het geloof, waarmee men Gods belofte heeft aangenomen, een echt geloof is.

Bij alle schijnbaar verschil zie ik hier openbaar worden één en dezelfde fout in de structuur van het leven des geloofs in Gereformeerde kringen, de fout van het verleggen der vastigheid uit God, in den mensch.

Ik begrijp heel goed, dat ik, met dit te zeggen, menigeen pijn doe.

En toch zeg ik het, omdat ik de overtuiging heb, dat hetgeen ik zeg waar is, en dat het om Gods eer en het heil der gemeente gezegd moet worden.

Eerst wanneer men langzamerhand leert zien, aan welke fout men zich, ook bij de beste bedoelingen schuldig maakt, zal er mogelijkheid zijn van genezing.

Daarom word ik niet moede, telkens en telkens weer den vinger op de wonde te leggen en allen, die meenen, dat het zoeken en vinden van kenmerken waarde heeft voor het komen —, het leiden tot geloofsverzekerdheid, toe te roepen: „gij beweegt u, hoe goed zij het ook bedoelt, in de verkeerde lijn; bij verder doordenken zult gij moeten komen tot het inzicht, dat zij den grond der zekerheid willig leggen, waar ze nooit gelegd kan worden, n.l. in den mensch zelf.“

Uitdrukkelijk verwerp ik dus het zelfonderzoek, dat zich ten doel stelt het zoeken naar kenmerken van genade om, als ik die mag vinden, op grond daarvan van de echtheid van mijn geloof overtuigd — en in dien weg van het deel hebben aan het heil verzekerd te worden.

Hoe dan de „zelfbeproeving“ wel moet zijn, daarover in de volgende artikelen.

D. v. D.

MUZIKALE KRONIEK

„Petrus Datheens Psalmen Davids“

(In Dr J. Pollmann's „Ons Eigen Volkslied“)

door Jan Zwart.

VI.

Werd Dr Pollmanns „talloze-verkeerde-begrippen-en-daden“-signaleeren tot nog toe het meest gesteund door oppervlakkige kennis van toestanden en gebeurtenissen, geheel geen ondergrond en diepgang blijken zijn „onbarmhartige diagnose“ en „fel requisitoir“ te bezitten, als hij Datheens bijmijningen verwijt, dat zij „de oorzaak zijn van de fatale gedachte, dat godsdienst en opgewektheid niet samen kunnen gaan“.

dat door hen „het psalmrythme (werd) vernield“; dat door hen „ontstond in ons land dat specimen van kerkgezing, dat tot op den dag van vandaag door duizenden luidspeakers in bijna alle gezinnen een funesten invloed uitoefent op „de ontwikkeling van onzen volkszang“.

Om dit alles aannemelijk te maken, vangt Dr P. aan met te laten zien in allerlei muziekvoorbeelden, hoe Datheens overzettingen van Fransche in Nederlandsche woorden, aanfluitingen zijn van goede toon- en woordaccentuering, omreden „Datheens „eenige zorg bij het vertalen bestond in het ver- „vaardigen van een vers, dat in iedere regel even- „veel silben tellt als de corresponderende regel „uit de Pseumes van Marot en de Bèze. Het éne „getelde vers wordt door een ander geteld vers „vervangen: of in deze getelde verzen de klem- „tonen in bepaalde regels over de verschillende „coupletten onderling overeenstemden, dat inte- „resseerde Datheen niet in het minst.

„De valsche accentuering was oorzaak, dat er „van het motorische karakter“ (der melodieën) „niets overbleef: men kon geen strophen zingen „zonder op een conflict tusschen tekst- en melodie- „accent te stuiten; en waar men door de ver- „plicht gestelde invoering van Datheens vertaling, „geen anderen psalmbundel mocht gebruiken, daar „werd de Gemeente voor de hachelijke keuze ge- „steld of te voldoen aan de eischen die de melodie „stelt en den tekst te verminken, of den tekst te „handhaven ten koste van melodie en rythme. „Voor den zoo geheel op Gods Woord ingestelden „Calvinist kon hier geen sprake zijn van eenige „wetteling: er was een tekst die hem, terecht, „boven alles ging, hij kon zich, waar het om zulke „waarden ging, niet bekennen om het muzikale „gedeelte van de psalmen.“

„De moeilijkheid van het accent werd opgelost „door alle noten tot éénzelfde lengte terug te bren- „gen: zóó kon men iedere silbe accentueeren.

„De eerbied voor den tekst van de H. Schrift „maakte, dat niet de kortste, maar de langste noot

„als norm werd aangenomen; het feit, dat bijna „iedere psalm met de langste noot begint, heeft „zeker ook een rol gespeeld, evenals het ontbreken „van den steun van het orgel. Maar de hoofdoor- „zaak voor het te langzame tempo zal wel gezocht „moeten worden in het bemediteeren van den „tekst.“

Bij dit gedeelte van Dr Pollmanns boek moeten we eerlijk bekennen, hoe „onbarmhartig“ en „fel“ het ook moge lijken, nog zelden iets gelezen te hebben, dat ons méér ontstelde door, zooals we in het begin reeds zeiden, een schier hopeloos te- kort aan historische kennis en detail-studie.

Notabene! — Datheens rijmen: Schuld van het uiténrekken en van het langzame tempo! Oor- zaak van de idee dat saai zingen godsdienstig is! Invloed nog uitoefenend op onzen algemeenen volkszang, door de Radio, door duizenden loud- speakers, in bijna alle gezinnen, een funeste nog wel!

„Een funesten invloed!“ — aldus de Schrijver op bl. 103.

„Dat lijkt sterk gezegd; dat zal op sommigen van mijn lezers wellicht den indruk maken, alsof ik de geschiedenis van het psalmgezing alleen maar zoo uitvoerig behandel, om aan een antipathie tegen den Calvinist uiting te kunnen geven. Ik kan dat moeilijk beter weerleggen dan door een verwijzing naar een heel reeks kleinere publicaties, waarin ik de praktijk van het Katholieke kerkgezing op een veel onbarmhartiger wijze aan de kaak heb gesteld. Objectief redeneerend kon ik niet tot een andere conclusie komen dan: funest tot op den huidigen dag.

Tot op den huidigen dag!“

Tot nog toe weten wij niet hoe „veel onbarmhartiger“ Schrijvers eigen geloofsgenoeten om hun kerkgezing aan de kaak gesteld zijn, maar als ze op evenzoo objectief-redeneerende manier er van langs gekregen hebben als wij, dan zullen ze zich wel niet al te veel van Dr Pollmanns beweringen behoeven aan te trekken.

Want om nu nog, na bijna 400 jaar, zooveel kabaal te maken over Datheens slechte seandee- ringen, gezien wat er tijdens hem op dit gebied mede parasiteerde, is eigenlijk de moeite van het afdrucken niet waard.

Het staat vanzelf als een paal boven water dat Datheen een analphabeet-éerste-klas was inzake „de sanck oft musycke“, want als er iets slun- teligers denkbaar is dan zijn combineeringen van woord en toon (wel te verstaan: naar ONZE ge- voelens!) dan mag men er, wie ook, gerust mee voor den dag komen, ook al zou het iets wezen van gelijke kreupelheid als de regels uit Psalm 8, die Dr Pollmann, van Lucas de Heere hiervoor reeds genoemd, demonstreerde:

Hoe wonderbaer en eerelick van fame
Is (oewigh) God) dinen heiligen name
Over gheheel d' aarde, zoo men beseft
Die dine macht boven d' Hemelen heft!

Of wat een Utenhove uithaalde met zijn telken- male veranderen wat de woorden betreft, van: Den eersten Psalm. (Op de Franchoyse wyse der thien geboden.)

Sal-ich is hi die tot die ra-den (In de „LXIII Psalmen“)
Sal-ich is die man die den ra-de (In de „Hondert Psalmen“)
Sal-ich is die niet tot den ra-de (In de „Psalmen-Davids“)

Der bo - ser men-schen niet en ghaet
Der bo - sen niet is na - ghe-gaen
Der god - loo - sen neemt sij - nen ganck:

Noch niet blijft in der son - daers pa - den
Niet staen - de in der son - da - ren pa - den
Noch staet in der son - da - ren pa - de

Niet silt oock bij de spot - ters quaet
Noch den spot - te - ren toe - ge - daen
Niet silt oock op der spot - tern banck.

Zoo ook de rymmer uit „Een nieu Geusen-Lieden- Boecxken“ van 1588, met z'n spottiedje „Een Psalm van Penitencie Duci Albani“ (na de wyse van den tweeden Psalm: Waerom raest dat volck, etc.):

Waerom raen die Geusen met hoechmoef?
waerom comen sy inden Briel te samen?
Wat ist datmen tot Vliassinghen nu doet
en 'Enchuyssen, om my te gaen beschamen?
Met Coninghen sy hen connen verbinden
end Vorsten, die oock daer toe zijn bedacht,
my te bestrijden en ganta te verslinden
en mynen Godt, die Paus, met gantscher macht.

Of dienzelfde's 2e epl. uit „Noch een Psalm van Ducalbe“ op de wijs van den 51sten:

Al heb ick veel onnoosel bloets vertreen,
Ghebrant, ghedoot, gheworpt ende ghehanghen.
Veel Edelen, Ja Grauen int verstranghen
Ghebracht, ende tslands Privilegy met oem.
Te niet ghedaen, end veel Maschdekens reem
Tot schand ghebracht en oock die Ord der Staten
Gantschelick veracht, dij deed my vreesse gheen.
Had ick den Tienden Penninck na ghelaten.

Maar om daar moord en brand bij te gaan staan roepen bladzijden lang, verdient zooals we reeds

iden niet de
vraakte praec
ak van de we
nsienars en
geemaal van
et mee brakt
nge voor cor
arden in die
heestelyck Li
ad der 16e e
ns“ door F.
d-ghesinden
Noten er ma
in dat doch
rscheyden pl
er reghels en
bende versen
wesen“ bevo
ersake/ dat d
an Sin der G
nge gelet hee
et al der silla
oren/ te stel
M.a.w. daar l
en ander gezu
ye, utaeer slec
nger maar ov
at de woorden
el gemoedelij
anteekent in
„Maer mense
at langhe in d
en moel den c
edekens dat o
Het is van D
s wat vroegel
malmen, eens
jma ongelooffi
ammerlijck wer
alters, der re
de onkundig,
de jammerlijk
a drek gegoolt
komt (zie Ti
het recht: „Die
atheens berijn
waerdeeren, e
waardige spott
zoude de l
astende eeuw
pellinge, woor
de van Dathe
gheele hantvol
dragen, ten be
meeste plaetse
stoot, verschoo
Laat men zich
oor wat Te Wi
aarde woorden
urende spottel
Want het aant
„faute“ waari
chters, hoe ge
n sanc ofte n
Nog in 1647 ge
org Krause in
der Evang. f
ation bis zur
et van de ou
leffergrepen
et te meten“
Pollmann Dathe
En hoe dit n
len op zooveel
mmigen zonde
ek in later tijd
lien wij wel
vorbeeld toeli
Dr Pollman
Het exempel d
en experimen
et meer herdri
salmen“ van Ja
obert Eitner, v
stuur der Ver
sage medegede
gave der zesti
n Hollandsche
ch zich met de
staten“ Dat v
En nu lette m
gels uit Psalm
ansche voorba
legen een figu
el-heid wel ha
ar wij denken

Qui au cor
Die niet en
Wie in ge

Qui n'est au
Die op den
Wie op goe

Qui des moc
En niet en
Noch in der